

Asia: VN/28311/2020

Arviomuistio rikosvahinkolaista

1. Yleiset huomiot rikosvahinkolaista

1.1. Onko rikoksen uhrin ja surmansa saaneen henkilön läheisten korvaussuoja rikosvahinkolain perusteella nykyisellään riittävä?

-

Tarkemmat perustelut ja muutosehdotukset

Kuten arviomuistiossa on todettu, rikosvahinkojen korvaamista valtion varoista koskeva järjestelmä pohjautuu korvaukseen oikeutettujen ja korvattavien vahinkojen piirin laajuuden sekä korvaustasojen osalta viime kädessä arvovalintoihin, joissa vahinkoa kärsineiden henkilöiden etuja ja tarpeita joudutaan punnitsemaan keskenään ottaen samalla huomioon myös järjestelmälle taloudellisista syistä asetettavat reunaehdot. Kysymys on sellaisesta poliittisesta harkinnasta, ettei Syyttäjälaitoksella ole tähän lausuttavaa.

2. Rikosvahinkokorvausten enimmäismäärät

2.1. Miten arvioitte arviomuistiossa esiintuotuja rikosvahinkolain perusteella maksettavien korvauskattojen tasokorotuksia?

-

Tarkemmat perustelut ja muutosehdotukset

Kuten arviomuistiossa on todettu, rikosvahinkojen korvaamista valtion varoista koskeva järjestelmä pohjautuu korvaukseen oikeutettujen ja korvattavien vahinkojen piirin laajuuden sekä korvaustasojen osalta viime kädessä arvovalintoihin, joissa vahinkoa kärsineiden henkilöiden etuja ja tarpeita joudutaan punnitsemaan keskenään ottaen samalla huomioon myös järjestelmälle taloudellisista syistä asetettavat reunaehdot. Kysymys on sellaisesta poliittisesta harkinnasta, ettei Syyttäjälaitoksella ole tähän lausuttavaa.

3. Valtiokonttorin maksusitoumus

3.1. Kannatatteko Valtiokonttorin etukäteistä maksusitoumusta rikoksen uhrin ja henkirikoksen uhrin läheisen sairaanhoitokuluina korvattavista terapiakuluista?

Kyllä

Tarkemmat perustelut ja muutosehdotukset

Esityksen mukaan maksusitoumus nopeuttaisi mahdollisuuksia hakeutua tarpeelliseen hoitoon. Luonnollisesti tämä olisi hyvä menettelytapauudistus ja sellaisena kannatettava. Uudistusta vastaan olisi ilmeisesti lähinnä sen aiheuttamat taloudelliset vaikutukset.

4. Rikosvahinkolain perusteella suoritettava kärsimyskorvaus

4.1. Tulisiko ja miltä osin rikoksen uhrin oikeutta kärsimyskorvaukseen rikosvahinkolain nojalla laajentaa?

-

Tarkemmat perustelut ja muutosehdotukset

Kuten arviomuistiossa on todettu, rikosvahinkojen korvaamista valtion varoista koskeva järjestelmä pohjautuu korvaukseen oikeutettujen ja korvattavien vahinkojen piirin laajuuden sekä korvaustasojen osalta viime kädessä arvovalintoihin, joissa vahinkoa kärsineiden henkilöiden etuja ja tarpeita joudutaan punnitsemaan keskenään ottaen samalla huomioon myös järjestelmälle taloudellisista syistä asetettavat reunaehdot. Kysymys on sellaisesta poliittisesta harkinnasta, ettei Syyttäjälaitoksella ole tähän lausuttavaa.

4.2. Kannatatteko surmansa saaneen henkilön läheisen oikeutta kärsimyskorvaukseen rikosvahinkolain nojalla?

-

Tarkemmat perustelut ja muutosehdotukset

Kuten arviomuistiossa on todettu, rikosvahinkojen korvaamista valtion varoista koskeva järjestelmä pohjautuu korvaukseen oikeutettujen ja korvattavien vahinkojen piirin laajuuden sekä korvaustasojen osalta viime kädessä arvovalintoihin, joissa vahinkoa kärsineiden henkilöiden etuja ja tarpeita joudutaan punnitsemaan keskenään ottaen samalla huomioon myös järjestelmälle taloudellisista syistä asetettavat reunaehdot. Kysymys on sellaisesta poliittisesta harkinnasta, ettei Syyttäjälaitoksella ole tähän lausuttavaa.

4.3. Mikä olisi rikosvahinkolain nojalla surmansa saaneen henkilön läheiselle suoritettavan kohtuullisena pidettävän kärsimyskorvauksen enimmäismäärä?

Kuten arviomuistiossa on todettu, rikosvahinkojen korvaamista valtion varoista koskeva järjestelmä pohjautuu korvaukseen oikeutettujen ja korvattavien vahinkojen piirin laajuuden sekä korvaustasojen osalta viime kädessä arvovalintoihin, joissa vahinkoa kärsineiden henkilöiden etuja ja tarpeita joudutaan punnitsemaan keskenään ottaen samalla huomioon myös järjestelmälle taloudellisista syistä asetettavat reunaehdot. Kysymys on sellaisesta poliittisesta harkinnasta, ettei Syyttäjälaitoksella ole tähän lausuttavaa.

5. Korvausten yhteismäärästä tehtävä perusvähennys

5.1. Tulisiko rikosvahinkolain 20 §:n mukainen perusvähennys kumota?

-

Tarkemmat perustelut ja muutosehdotukset

Kuten arviomuistiossa on todettu, rikosvahinkojen korvaamista valtion varoista koskeva järjestelmä pohjautuu korvaukseen oikeutettujen ja korvattavien vahinkojen piirin laajuuden sekä korvaustasojen osalta viime kädessä arvovalintoihin, joissa vahinkoa kärsineiden henkilöiden etuja ja tarpeita joudutaan punnitsemaan keskenään ottaen samalla huomioon myös järjestelmälle taloudellisista syistä asetettavat reunaehdot. Kysymys on sellaisesta poliittisesta harkinnasta, ettei Syyttäjälaitoksella ole tähän lausuttavaa.

5.2. Tulisiko Valtiokonttorin maksamalle korvaukselle asettaa jokin alaraja, mikä?

-

Tarkemmat perustelut ja muutosehdotukset

Kuten arviomuistiossa on todettu, rikosvahinkojen korvaamista valtion varoista koskeva järjestelmä pohjautuu korvaukseen oikeutettujen ja korvattavien vahinkojen piirin laajuuden sekä korvaustasojen osalta viime kädessä arvovalintoihin, joissa vahinkoa kärsineiden henkilöiden etuja ja tarpeita joudutaan punnitsemaan keskenään ottaen samalla huomioon myös järjestelmälle taloudellisista syistä asetettavat reunaehdot. Kysymys on sellaisesta poliittisesta harkinnasta, ettei Syyttäjälaitoksella ole tähän lausuttavaa.

6. Valtiokonttorin tiedonsaantioikeudet

6.1. Kannatatteko Valtiokonttorin tiedonsaantioikeuksien laajentamista?

Kyllä

Tarkemmat perustelut ja muutosehdotukset

- Ei sinällään liene johdonmukaista syytä sille, ettei Valtiokonttorilla ole samanlaista yhtäläistä oikeutta saada Syyttäjälaitokselta salassapitosäännösten estämättä korvausasian selvittämiseksi välttämättömiä asiakirjoja, joita sillä on nykyisellään oikeus saada tuomioistuimelta ja poliisilta. Syyttäjälaitoksen osalta kysymys lienee lähinnä syyttämättä jättämistä ja mahdollisesti esitutkinnan rajoittamista koskevista päätöksistä. Haastehakemus tulee pyytää tuomioistuimelta ja esitutkintapöytäkirjat poliisilta. Jos Valtiokonttori alkaa enemmässä määrin tilaamaan asiakirjoja Syyttäjälaitokselta aiheutuu siitä hallinnollista työtä eli kustannuksia.

- Yksittäinen asiakirja usein sisältää salassa pidettäviä tietoja, ja näiden osalta salassapitointressin haltija voi olla muukin kuin korvauksen hakija. Salassa pidettävää tietoa luovutettaessa ratkaisevaa olisi, onko sen luovuttaminen välttämätöntä korvausasian ratkaisemiseksi. Korvausasiaan ulkopuolisen olisi monesti helpompaa arvioida sitä, voiko jollain tiedolla olla merkitystä korvausasian ratkaisemiseksi. Sen sijaan sen arvioiminen onko tiedon saaminen peräti välttämätöntä, vaikuttaa arvioinnilta, jonka tekeminen voi olla hankalaa ja mahdollisesti suuritöistäkin. Pyytäessään salassa pidettäviä tietoja Valtionkonttorin tulisi pyynnössään esittää ne syyt, joiden perusteella tietojen antamisen välttämättömyys voidaan todeta suoraan tietopyynnöstä ilman enempää selvityksiä. Muussa tapauksessa uudistuksesta voi aiheutua huomattavaakin hallinnollista työtä Syyttäjälaitokselle tietojen välttämättömyyden selvittelyn muodossa.

Tiedonsaantioikeuden esitetty laajennus vaikuttaa siis perustellulta, mutta mahdollisessa lakiesityksessä on asetettava Valtionkonttorille velvollisuus perustella sen tiedonsaantioikeus salassa pidettävien tietojen osalta ja ylipäättään tiedonsaantioikeuden laajennuksen aiheuttama hallinnollisen työn määrän lisääntyminen Syyttäjälaitokselle on arvioitava. Syyttäjälaitoksella ei ole tässä yhteydessä mahdollisuuksia arvioida sitä, kuinka paljon käsiteltäviä tietopyyntöjä tiedonsaantioikeuden laajentaminen sille aiheuttaisi ja kuinka suuritöistä harkintaa niiden käsittely vaatii.

7. Muut huomiot

7.1. Muut huomiot arviomuistiosta ja rikosvahinkolaista

-

Toiviainen Raija
Syyttäjälaitos

Männikkö Mikko
Syyttäjälaitos